

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/144/2014
Identifikačné číslo spisu:	3013200761
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:3013200761.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Petra Paludu v právnej veci navrhovateľky: D. I., narodená dňa XX.XX.XXXX, O., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 01.08.2013 o invalidný dôchodok, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/258/2013-48 zo dňa 08.09.2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/258/2013-48 zo dňa 8. septembra 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 1. augusta 2013 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 01.08.2013, ktorým podľa § 70 a § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok zo dňa 16.07.2013.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na § 70 ods. 1, 2 a § 72 zákona o sociálnom poistení uviedol, že nárok poistenca na invalidný dôchodok je podmienený súčasným splnením troch základných podmienok ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, a to:

- 1/ musí ísť o občana, ktorý sa stal invalidným,
- 2/ občan musí získať potrebný počet rokov dôchodkového poistenia,
- 3/ nesmie ísť o osobu, ktorá by ku dňu vzniku invalidity splnila podmienky nároku na starobný dôchodok, resp. nesmie byť tejto osobe priznaný predčasný starobný dôchodok.

Vô vzťahu k splneniu prvej podmienky zdôraznil, že poistenec je podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej len „MPSVZČ“) o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľka v posudzovanom prípade podmienku invalidity nespĺnila, keďže ju posudkoví lekári odporkyne neuznali invalidnou, lebo jej MPSVZČ bola nižšia ako 40 % oproti zdravej osobe. Prvá podmienka pre priznanie invalidného dôchodku tak zo strany navrhovateľky nebola splnená, preto ani nebolo potrebné zaoberať sa splnením ďalších.

Z vykonaného dokazovania krajský súd dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno za daného stavu priznať úspech, nakoľko príslušné posudkové komisie aj na základe vlastných vyšetrení dostatočne posúdili jej zdravotný stav. Všetky posudky považoval za náležité zdôvodnené po stránke medicínskej, vzájomne si neodporujúce a neboli zistené diskrepancie medzi závermi posudkových komisií a diagnózami odborných lekárov. Navrhovateľkou opätovne predložené kópie lekárskeho správ neosvedčili nové skutočnosti o jej zdravotnom stave, pretože tieto deklarovali jej doterajší stav. Krajský súd vyslovil názor, že v súčasnosti zdravotný stav navrhovateľky neodôvodňuje iný záver, než aký prijali nezávislé posudkové komisie ústredia odporkyne v pomerne krátkom čase (september 2013, január 2014 a apríl 2014). Dal do pozornosti, že navrhovateľka má v budúcnosti pri zmene zdravotného stavu možnosť opätovne požiadať o preskúmanie jej zdravotného stavu a posúdenie invalidity.

Na podklade uvedeného krajský súd napadnuté rozhodnutie ako vecne správne a vydané v súlade so zákonom potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním, v ktorom s poukazom na svoj zlý zdravotný stav požadovala jeho prehodnotenie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že navrhovateľkou uvádzané dôvody v odvolaní nepovažuje za opodstatnené. Je nesporné, že posúdenie dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti. Vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie v tomto smere zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia, a to tak na účely správneho, ako aj súdneho konania. Navrhovateľka v odvolacom konaní neuvedla žiadne také nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v predmetnom konaní a ktoré by prijatý záver v posudkoch posudkových lekárov sociálneho poistenia spochybnili alebo vyvrátili. Pochybnosti navrhovateľky o tom, že jej zdravotný stav bol v konaní správne posúdený, považuje odporkyňa za neodôvodnené, vyvolané len jej subjektívnym presvedčením, čo nie je dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľky boli dostatočne ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú z hľadiska skutkového úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú.

Navrhovateľka v konaní nepreukázala, že by jej zdravotný stav bol zhoršený v rozsahu odôvodňujúcom určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, preto jej nárok na invalidný dôchodok nevznikol.

Odporkyňa považovala závery napadnutého rozhodnutia krajského súdu za vecne správne a dostatočne doložené vykonaným dokazovaním, preto navrhla, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok - ďalej len „O.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné, preto ho po preskúmaní opodstatnenosti odvolacích dôvodov postupom podľa § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 16.12.2015 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli a internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk) najmenej

päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 250l ods. 2 O.s.p., pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Podľa § 71 ods. 3 prvej vety zákona o sociálnom poistení, pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby.

Podľa § 71 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

Podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení, mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto primárne, v medziach odvolania, preskúmal Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok zo dňa 16.07.2013.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľka dňa 16.07.2013 požiadala o invalidný dôchodok. Jej žiadosť bola rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 01.08.2013 zamietnutá s odôvodnením, že nie je invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pretože podľa záverov posudkového lekára Sociálnej poisťovne, pobočky v Považskej Bystrici zo dňa 16.07.2013 nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (v posudku bola ustálená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 35 %).

Na základe opravného prostriedku navrhovateľky bol jej zdravotný stav opätovne posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne ústredie, vysunuté pracovisko v Trenčíne dňa 25.09.2013, ktorý po zhodnotení obsahu opravného prostriedku opätovne posúdil zdravotný stav navrhovateľky v jej prítomnosti, pričom nezistil dôvody na zmenu posudku; mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť opakovane určil na 35 %. Na tomto závere zotrvali aj lekárske správy

posudkového lekára sociálneho poistenia zo dňa 30.01.2014 a zo dňa 25.04.2015 vypracované na dožiadanie súdu prvého stupňa.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že v zmysle konštantnej judikatúry lekárske posudky je len jedným z podkladov pre rozhodnutie, ale nie je rozhodnutím, ktoré by mohlo byť samostatne predmetom súdneho preskúmania. Súd ho môže hodnotiť ako jeden z dôkazov v konaní o preskúmanie rozhodnutia podľa V. časti O.s.p. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7So/138/2009 zo dňa 15.12.2009). V konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ktorého podkladom je posudok (lekárska správa) o poklese schopnosti vykonávať pracovnú činnosť súd skúma aj to, či pri posudzovaní boli vzaté do úvahy všetky relevantné námietky účastníka konania, a teda či taký posudok je úplný, logický a presvedčivý a či dokazovanie v správnom konaní bolo vykonané v dostatočnom rozsahu (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžso/24/2011 z 25.05.2011).

V zmysle naznačenej súdnej praxe odvolací súd preskúmal lekárske posudky posudkových lekárov odporkyne len z toho hľadiska, či tieto sú úplné, logické a presvedčivé a či dokazovanie v správnom konaní bolo vykonané v dostatočnom rozsahu. Odbornú stránku lekárskeho posudku však odvolací ako aj prvostupňový súd nemohol preskúmať.

Odvolací súd predovšetkým konštatuje, že posudkové závery vydané posudkovými lekármi v prebiehajúcom konaní o žiadosti navrhovateľky o invalidný dôchodok sú zhodné, pričom u navrhovateľky bola stanovená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 35 %, a to za rozhodujúce zdravotné postihnutie parciálna epilepsia - kapitola VI, oddiel A, položka 4, písm. b) vo výške 30 % z rozmedzia 30-40 % a zvýšenie o 5 % za iné zdravotné postihnutia (o. i. hypertenzia, dorzalgia polytopná, coxarthrosis II. bilat overená RTG, hypothyreóza po OP štítnej žľazy pre strumu v 07/2013, dyseptický syndróm, vredová choroba gastroduodena overená GFS, stredne ťažká obezita, úzkostná porucha u mentálnej subnormy, chronická venózna insuficiencia DK - funkčne CEAP 2., steatóza až steatocirhóza podľa sono, bez biochemickej aktivity, syndróm dolných močových ciest - dráždivý mechúr).

Vychádzajúc z odborného lekárskeho posudku, ktorý bol podkladom pre vydanie napadnutého rozhodnutia odporkyne dospel odvolací súd k záveru, že v ňom absentuje zdôvodnenie určenej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Odvolaciemu súdu nie je zrejmé, z akého dôvodu určili posudkoví lekári sociálneho poistenia výšku percentuálnej miery za rozhodujúce zdravotné postihnutie 30 % z možného rozmedzia 30-40 % a predovšetkým prečo za ostatné zdravotné postihnutia, ktorých nie je málo a nie sú len nepatrnej závažnosti, určili navýšenie iba vo výške 5 % z možných 10 %.

Odvolací súd na rozdiel od krajského súdu považuje medicínske zhodnotenie poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť posudkovými lekármi sociálneho poistenia, ako základnej podmienky pre posúdenie vzniku nároku na invalidný dôchodok za nedostatočné, posudkové závery posudkových lekárov sociálneho poistenia za nepreskúmateľné a vyžadujúce náležité zdôvodnenie.

Je nutné zdôrazniť, že v prípade posudkových záverov musia byť skutkové zistenia dostatočne vypovedajúce, vecne logické a odôvodnené. Výsledok posúdenia zdravotného stavu a miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je potom právnym vyjadrením posudkového zhodnotenia - skutkových zistení. To sa taktiež premietá aj do odôvodnenia výsledkov posúdenia zdravotného stavu a miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Preto nedielnou súčasťou posudku je odôvodnenie výsledku posúdenia zdravotného stavu a miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, a to v súlade so všetkými zistenými, posudkovo rozhodnými skutočnosťami.

Odvolací súd musí skonštatovať, že nielenže z preskúmaného rozhodnutia odporkyne nie je možné zistiť dôvod stanovenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vo výške 35 %, dokonca ani z jednej lekárskej správy nie je zrejmé, prečo posudkoví lekári odporkyne určili mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť za rozhodujúce zdravotné postihnutie v spodnej časti

rozmedzia, teda vo výške 30 % a prečo ju zvýšili s ohľadom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí navrhovateľa len o 5 %. Na tomto mieste dáva odvolací súd do pozornosti, že ak by bola percentuálna miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť za rozhodujúce zdravotné postihnutie namiesto na dolnej hranici (30 %) stanovená na hornej hranici (40 %), alebo ak by došlo k zvýšeniu za ostatné zdravotné postihnutia o možných 10 %, viedlo by to k inému záveru, a to k záveru o invalidite navrhovateľky.

Odvolací súd má za to, že odôvodnenie výsledku posúdenia zdravotného stavu a miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vyjadrený v odborných lekárskech posudkoch nekoreluje so zistenými posudkovo rozhodnými skutočnosťami, preto dospel k záveru, že posudky o invalidite navrhovateľky nie sú úplné a presvedčivé. Odporkyňa si tak pre rozhodnutie o žiadosti navrhovateľky o invalidný dôchodok nezaťažila dostatočné podklady.

Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností a po vyhodnotení námietok navrhovateľky rozhodol odvolací súd tak, že rozsudok krajského súdu podľa § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude potrebné vypracovať doplňujúci posudok, pretože podkladom pre rozhodnutie musí byť posudok o invalidite, z ktorého v zmysle vyššie uvedeného bude zrejmé posúdenie zdravotného stavu navrhovateľky, a v ktorom posudkový lekár presvedčivo odôvodní svoj záver o určenej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Až na základe takto doplneného dokazovania rozhodne odporkyňa znovu o žiadosti o invalidný dôchodok.

Podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojitosti s § 250l ods. 2 O.s.p. úspešnej navrhovateľke náhrada trov konania priznaná nebola, pretože jej žiadne trovy konania z obsahu spisu nevyplývajú a ani ich neuplatnila.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.